

BESLUT

2019-10-28

Dnr: 19/02228

SAKEN

Morgonstudion, SVT1, 2019-07-01, inslag om halloumi; fråga om saklighet och beriktigande

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på saklighet eller bestämmelsen om beriktigande.

INSLAGET

Inslaget handlade om Sveriges import av halloumi och om att Cypern har den högsta antibiotikaanvändningen i Europa. Rubriken till inslaget var ”Höga halter av antibiotika i cypriotiska osten – halloumisuccéns baksida”. Inslaget inleddes med att de två programledarna bland annat sa följande.

(Pgl 1) – Vi börjar med något som kan komma och förstöra grillglädjen lite grann för många i sommar. (Pgl 2) – Så är det tyvärr, det är högsäsong för grillmat och många svenskar väljer ju att grilla halloumi. Och det senaste året så har den svenska importen utav halloumi ökat rejält, till och med exploderat. (Pgl 1) – Ja, verkligen, 2010 då konsumerade vi 21 ton av den cypriotiska osten. I fjol, alltså åtta år senare, så importerades till Sverige nästan fyra tusen ton halloumi. (...) (Pgl 2) – Men som SVT har kunnat berätta så har Cypern, där halloumin kommer ifrån, den högsta antibiotikaanvändningen i hela Europa. Vi ska tala mer om vad det här innebär.

Sedan följde ett samtal i studion mellan programledarna och en inbjuden expert från Världsnaturfonden. Under samtalet sades bland annat följande.

(Pgl 2) – Vilka risker finns det med hög antibiotikaanvändning? (Expert) – Det är alltså så här att antibiotikaanvändning i sig är inte en fara för produkten, men det blir antibiotikaresistenta bakterier och det i förlängningen kommer att göra att vi inte kommer att kunna använda viktiga mediciner. (Pgl 2) – Och hur kan det här påverka konsumenterna? (Expert) – Ja det här påverkar ju alla som är beroende av antibiotika. Det är ju flera av oss som har närstående som använder antibiotika på, på regelbunden basis och det här kommer, om, om antibiotikaresistensen fortsätter att

utvecklas så kommer vi inte att kunna använda de mediciner vi behöver för människans och djurens överlevnad.

Sedan sa experten bland annat att det inte var säkert att halloumi var ett mer miljömedvetet alternativ till kött. Hon sa även att den höga antibiotika-användningen i Cypern kunde vara ett tecken på att de inte jobbade med förebyggande djurhälsovård på samma sätt som Sverige och de andra nordiska länderna. Expertens sa sedan att det fanns alternativ till osten som producerades i Sverige. Hon sa även att det gick bra att äta halloumi mer sällan samt att det var bättre att köpa ekologisk halloumi.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att inslaget var vilseledande och anför sammanfattningsvis följande. Då programledarna och experten missförstod varandra och blandade ihop begrepp. Programledarna pratade om osten medan experten talade om djurhållningen. Dessutom löd rubriken ”Höga halter av antibiotika i cypriotiska osten” samtidigt som Sveriges Television (SVT) på sin webbsida delat en video med en veterinär som sa att osten är helt ofarlig då antibiotikan inte går vidare från djuren till osten.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför följande.

Anmälaren har rätt i sin kritik av texten på den grafiskskylt som var synlig under delar av samtalet med experten där det sades att den cypriotiska osten halloumi innehåller höga halter av antibiotika. Så är inte fallet. Den ansvarige utgivaren för *Morgonstudion* uppmärksammades på detta under dagen och såg till att en rättelse infördes omedelbart efter nyhetssändningen, exakt ett dygn efter att programpunkten sändes.

Programledarnas öppna frågor gav möjlighet för den inbjudna experten att sätta in antibiotikan och risken för antibiotikaresistens i sitt fulla sammanhang, från den konkreta matprodukten till ett sammanfattande samtal om hela kedjan från djurhållning till den biologiska mångfalden. Den konkreta frågan kring halloumi som ett aktivt val för många miljömedvetna syftade till att få en sakkunnigs syn och referenser till den rapportering som föranledde programpunkten i *Morgonstudion*.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av den rättelse som SVT sände den 2 juli 2019. Den löd som följande.

Vi börjar med en rättelse. I gårdagens sändning så skrev vi felaktigt i en rubrik att den cypriotiska osten halloumi innehåller höga halter av antibiotika. Detta är fel. Osten innehåller inte antibiotika och är ofarlig att äta. Däremot så är Cypern det land i EU som ger mest antibiotika till djuren inom lantbruket. Något som leder till ökande antibiotikaresistens.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska beriktiga uppgifter som förekommit i ett tv-program när det är befogat (5 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att rubriken som visades i inslaget där det stod att halloumi innehåller höga halter av antibiotika var felaktig. Av SVT:s yttrande framgår att SVT samma dag som inslaget sändes fick kännedom om den felaktiga uppgiften och att SVT sände en rättelse dagen därpå. Mot denna bakgrund anser nämnden att SVT har följt bestämmelsen om beriktigande. Inslaget strider därför inte mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg och Gunnar Springfeldt efter föredragning av Elin Ackerberg.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Elin Ackerberg